

Foto: Sebastià Torrens.

CONCLUSIONS

Amb aquest conjunt de mesures dirigides a aconseguir una correcta gestió cinegètica de la tórtora europea, i amb una possible moratòria transitòria de la seva caça a tota Europa, la Comissió Europea vol garantir la perpetuïtat de la caça d'aquesta espècie, desenvolupant alhora una estratègia de caça sostenible. És per això que entitats socials i administracions col·laboren amb aquest objecte, com per exemple amb un Pla Integral de Recuperació per a la tórtora europea (PIRTE) a distintes Comunitats Autònomes (com Andalusia o Extremadura). S'han presentat també, durant els darrers anys, diverses publicacions respecte aquesta problemàtica i la seva gestió. A més, amb la millora de l'hàbitat de la tórtora europea s'aconsegueix no només potenciar la seva població, sinó que també la d'altres espècies animals i vegetals lligades als agroecosistemes, presents a aquest tipus d'hàbitats en algun moment del seu cicle vital.

Bibliografia a consultar

International Single Species Action Plan for the Conservation of the European Turtle-dove *Streptopelia turtur* (2018 to 2028)

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/20181002%20Final_draft_European%20Turtle-Dove.pdf

El Departament de Desenvolupament Local, arran de l'Ordenança general de subvencions, convoca anualment subvencions en matèria de caça per dur a terme activitats d'utilitat pública o interès social. En matèria cinegètica fa anys que es promouen activitats per a la millora ambiental, i, en particular, els cultius específics de vegetació ruderal, cereal i abeuradors.

Ecologia de la tórtora comú

La tórtora comú o europea (*Streptopelia turtur*) és una de les principals espècies cinegètiques de caça menor a Mallorca i a Europa. Es tracta d'una colúmbida migratòria estival que es reproduïx a gran part del territori europeu, Àsia occidental i nord d'Àfrica, i passa l'hivern a l'Àfrica subsahariana. Aquesta espècie es troba a l'illa de Mallorca per criar. S'ha diferenciat una subespècie present a les Illes Balears, així com al nord d'Àfrica i Pròxim Orient: *S. turtur arenicola*. Existeixen indicis d'una ruta migratòria per damunt Balears de les tórtores del Sud de França, Catalunya i del llevant ibèric.

És molt freqüent trobar-la en terres de conreu, així com en camps oberts i petits boscos, en parelles o formant petits esbarts.

Situació actual de l'espècie

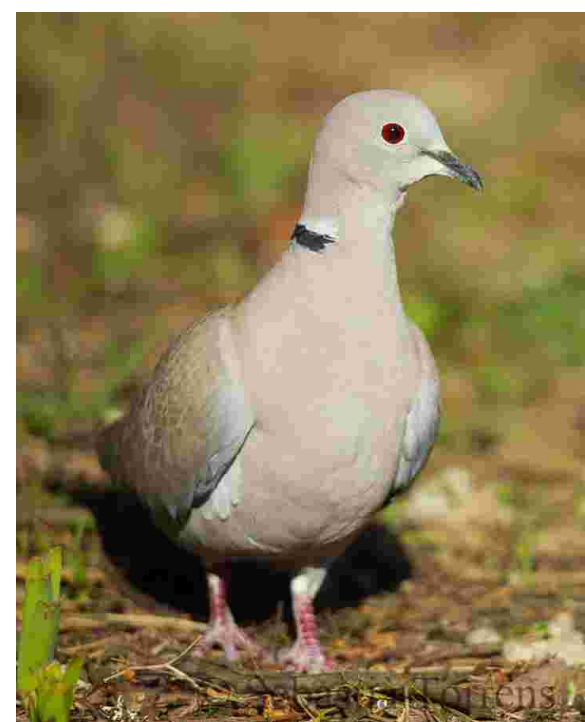
La població de la tórtora comú ha patit una important disminució a gran part del territori europeu (d'un 78% entre 1980 i 2013), així com a Espanya (d'un 23% entre 1996 i 2015), segons indica el Programa Pan-Europeu de Seguiment d'Aus Comuns de l'European Bird Census Council, degut principalment a la pèrdua d'hàbitat adequat per a la reproducció i cria de la tórtora. Els principals factors causants d'aquesta situació són:

- Disminució del cultiu de cereals (principal font d'aliment).
- Ús d'herbicides a l'agricultura per eliminar plantes ruderals (són un recurs alimentari a la primavera, i durant tot l'any en cas de que habitin zones forestals a més de 10 km de cultius de cereals).
- Competència amb la tórtora turca (*Streptopelia decaocto*): major mida, permanència durant tot l'any i major èxit reproductiu, vector de malalties provinents d'aviram i de coloms periurbans cap al medi natural.
- Molèsties a les zones de cria.
- Pressió cinegètica, la qual a països extracomunitaris juntament amb el furtivisme pot generar impactes de categoria més rellevant.

Actualment la Comissió Europea ha aprovat un Pla d'Acció per a la conservació de la tórtora europea (2018-2028), que proposa implantar mesures que potenciïn els individus reproductors d'aquesta espècie, tant a Europa com als països africans situats a la franja subsahariana mitjançant convenis.

Una de les mesures proposades és la millora de la qualitat del seu hàbitat, augmentant la disponibilitat i accés a l'aliment i aigua a les zones tant de cria com de descans.

Les accions coordinades a partir de polítiques europees aplicades als estats membres com les relatives al PDR i la Xarxa Natura 2000

haurien de ser el marc per a aquestes accions de gestió que s'han de traslladar del paper al camp, i en les quals els vedats han estat i són zones clau de gestió.

La tórtora turca (*Streptopelia decaocto*) es diferencia de la comú per la coloració general més clara i el collar negre al coll.

Foto: Sebastià Torrens.

Alimentació i gestió agrocinètica del vedat

L'alimentació de la tórtora durant l'època de cria es compon principalment de gra i llavors procedents de plantes ruderals, cereals i oleaginoses. Durant el període estival depèn principalment de la collita de cereals. No obstant això, durant la primavera requereix de plantes ruderals presents a la mateixa zona. La presència d'aquestes plantes és essencial per a la supervivència de l'espècie. Es poden tenir en compte algunes pràctiques per millorar la presència d'aquestes espècies vegetals estratègiques per a la tórtora comú:

- Sembrar llavors d'altres espècies agrícoles primerenques: faves (*Vicia faba*), veça (*Vicia sativa*)...
- Sembrar mescla de llavors d'espècies herbàcies ruderals pròpies d'aquests àmbits a Mallorca: llengua de bou (*Echium plantagineum*), blets (*Amaranthus deflexus*), carmentilla (*Silene gallica*), colitxos (*Silene vulgaris*), llevamans (*Calendula arvensis*), ravenissa (*Raphanus raphanistrum*), ravenissa blanca (*Sinapis alba*), ravenissa borda (*Sinapis arvensis*), ravenell (*Rapistrum rugosum*)... S'ha de tenir en compte el tipus de sòls per seleccionar les espècies més idònies:

	ARGILÓS	FRANC	ARENÓS	ÀCID	BÀSIC	
Espècies ruderals	<i>Echium plantagineum</i>			X		
	<i>Amaranthus deflexus</i>	X				
	<i>Silene gallica</i>			X		
	<i>Silene vulgaris</i>			X		
	<i>Calendula arvensis</i>	X	X	X	X	X
	<i>Raphanus raphanistrum</i>	X				
	<i>Sinapis alba</i>		X			
	<i>Sinapis arvensis</i>					X
	<i>Rapistrum rugosum</i>	X				
	Espècies agrícoles	<i>Vicia faba</i>		X		
<i>Vicia sativa</i>			X			

Preferència de sòl segons espècie vegetal d'interès per a la tórtora comú.

- No llaurar el terreny on s'han sembrat aquestes espècies vegetals. Deixar parcel·les i marges sense llaurar per augmentar la disponibilitat d'aliment i estimular la regeneració natural de les plantes l'any vinent.
- Evitar l'ús d'herbicides a les sembrades dirigides a l'alimentació de la tórtora. Deixar sense tractar una franja de varis metres en el límits del cultius no dirigits a la tórtora.
- Manteniment o creació de les bardisses entre parcel·les, en suposar un medi òptim pel creixement de les plantes herbàcies ruderals i donar protecció als individus.
- En cas d'aportar aliment en el vedat, que sigui durant tot el període reproductor en quantitats suficients sobre una àmplia extensió del terreny per evitar la concentració d'individus en poc espai, on segurament confuiran també tudons. Desbrossament de vegetació arbustiva per a que puguin créixer plantes herbàcies de forma natural, sobretot en aquells terrenys on no abundin el espais oberts.

L'època de sembra d'espècies ruderals i agrícoles és de finals d'octubre a principis de febrer.

Les trobareu a empreses de subministrament de llavors.

Època de floració

	Gen	Feb	Mar	Abr	Mai	Jun	Jul	Agó	Set	Oct	Nov	Des
Espècies ruderals	<i>Echium plantagineum</i>											
	<i>Amaranthus deflexus</i>											
	<i>Silene gallica</i>											
	<i>Silene vulgaris</i>											
	<i>Calendula arvensis</i>											
	<i>Raphanus raphanistrum</i>											
	<i>Sinapis alba</i>											
	<i>Sinapis arvensis</i>											
	<i>Rapistrum rugosum</i>											
	Espècies agrícoles	<i>Vicia faba</i>										
<i>Vicia sativa</i>												

Abeuradors

La carència d'aigua en ambients mediterranis durant l'època estival pot ser un condicionant greu de l'èxit reproductiu de la tórtora i altres espècies cinegètiques. Els punts d'aigua s'han de distribuir de forma que no fomenti la concentració i la predació oportunista, i mantenir-se en bones condicions per evitar la transmissió de malalties.

Algunes recomanacions per a la seva instal·lació són:

1. Ubicar-los en llocs de fàcil accés rodat per tal de facilitar el seu manteniment (pròxims a ramals secundaris dels camins).
2. Tot i que requereixi major manteniment, és preferible la instal·lació de molts abeuradors amb poca capacitat que pocs amb molta capacitat.
3. Els abeuradors artificials s'han de protegir sota vegetació arbustiva, per limitar la predació.

Abeurador al que audeixen tórteres comunes. Foto: J. Vidal.

4. S'han de netejar setmanalment i desinfectar varis pics a l'any, preferiblement durant l'època estival. Retirar de forma sistemàtica i habitual la matèria orgànica i restes fecals que puguin afavorir l'eutrofització i deteriorament de l'aigua.

5. Garantir la qualitat de l'aigua mitjançant la seva higienització. A zones periurbanes i urbanitzades, la presència de coloms i tórteres turques són un risc sanitari que convé controlar.

6. Si en el vedat hi ha bestiar, es convenient tancar els abeuradors amb malla cinegètica per tal que només els facin servir les espècies de caça menor.

Per obtenir una concentració de 0.2 a 0.5 mg de clor / litre d'aigua, s'han de revisar les instruccions del producte. S'ha de conèixer el volum d'aigua a desinfectar i la concentració de clor del desinfectant (s'indica a l'envàs comercial).

En la següent taula es mostra una referència de les quantitats necessàries en ml de desinfectant (hipoclorit) que cal afegir per aconseguir una concentració de 0.2 mg/l en funció dels litres d'aigua a tractar al dipòsit d'aigua:

Desinfectant		Litres d'aigua a desinfectar							
g clor / litre	% (g / 100 g)	25	50	75	100	200	500	1000	
10	1	0,5	1,0	1,5	2,0	4,0	10,0	20,0	
20	2	0,3	0,5	0,8	1,0	2,0	5,0	10,0	
30	3	0,2	0,3	0,5	0,7	1,3	3,3	6,7	
40	4	0,1	0,3	0,4	0,5	1,0	2,5	5,0	
50	5	0,1	0,2	0,3	0,4	0,8	2,0	4,0	
60	6	0,1	0,2	0,3	0,3	0,7	1,7	3,3	
70	7	0,1	0,1	0,2	0,3	0,6	1,4	2,9	
80	8	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	1,3	2,5	
90	9	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	1,1	2,2	
100	10	0,1	0,1	0,2	0,2	0,4	1,0	2,0	
110	11	0,05	0,1	0,1	0,2	0,4	0,9	1,8	
120	12	0,04	0,1	0,1	0,2	0,3	0,8	1,7	
130	13	0,04	0,1	0,1	0,2	0,3	0,8	1,5	
140	14	0,04	0,1	0,1	0,1	0,3	0,7	1,4	
150	15	0,03	0,1	0,1	0,1	0,3	0,7	1,3	